

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: **Σάββατο, 19-02-2011**
 Σελίδα: 20
 Μέγεθος: 964 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 40890
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001
 Λέξη κλειδί: **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΙΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τα μάτια της γης με θησαυρούς στον Μαραθώνα

Από την Ελένη Σαραντίτη

■ Alain Serres (κειμένα), πρακτορείο εικόνες Altitude (φωτογραφίες), Zau (ονικία μελάνη), **Θα είμαι τα μάτια της Γης**, πρόλογος: Yann Arthus-Bertrand, μτφρ.: Μαροάλ Καρακώστας, επιστημονική επιμέλεια: Κώστας Βασιλάκης, εκδόσεις **Πατάκης**, σειρά «φωτογραφικά λευκώματα», σ. 110, € 24,61

«... Είναι αυτή η μυθική κίνηση της ζωής που δεν παύει να με συγκινεί σε κάθε μου ταξίδι, όπως και στην πρώτη μου πτήση», γράφει στον πρόλογο ο Yann Arthus-Bertrand. Ένας εκ των δημιουργών του εξαιρετικού αυτού βιβλίου, που μπορεί να αφηγηθεί συνειδητές και όνειρα θαμμένα ή παραχωμένα. Τις συνειδήσεις ανθρώπων που λόγω συνθηκών, συνήθειας ή παιδείας, πολιτικών επηρεασμών ή εξαιτίας της ανάπτυξης των αστικών πολιτισμών, αδιαφορούν για τη Γη, που είναι η πατρίδα και η μάνα μας, που φυλάσσει μέσα της και στηρίζει και θάλλει ό,τι ωραιότερο και ιερότερο υπήρξε και υπάρχει, που ετοιμάζει το μέλλον μας και το μέλλον των επερχόμενων γενεών. «Ο άνθρωπος μεταμόρφωσε τη Γη, “εξημέρωσε” τα εδάφη που παράγουν τα φυτά, έγινε κύριος των ζώων. Ομως δεν είναι κύριος του κόσμου, ούτε καν κύριος της Γης. Τσιγγάνος του κόσμου, ταξιδευτής της άγνωστης περιπέτειας, αυτό είναι το ανθρωπολογικό προπέριό μου εμφανίζεται, μέσα απ’ τα βάζα, σήμερα...», υποστηρίζει ο Εντγκάρ Μορέν στο θαυμαστό και αζεπέραστο μέχρι τώρα έργο του **Γη-Πατρίδα** εκδ. Οδυσσέας, 1993.

Αλλά «για να σωθεί η ζωή σε ολόκληρη τη Γη, κανένας μικρός Γήινος δεν πρέπει να σωθεί». Μπορεί κανείς να μείνει αδιάφορος σ’ έναν τέτοιο πλανήτη;», τελειώνει τον πρόλογο του ο Yann Arthus Bertrand. Στο λεύκωμα έχουν συγκεντρωθεί φωτογραφίες που πάραυτον από ψηλά, και μαζί κείμενα και σκίτσα, όχι μόνο κατανοητά στα παιδιά αλλά και ελκυστικά, και βεβαίως συγκλονιστικά, ας μην πούμε και διεγερτικά, καθώς ωθούν σε σκέψεις – είς και σε αποφάσεις.

Εδώ ένα ανθρώπινο πλάσμα παρατηρεί και μιλά, πλάσμα καθάρο και ευαίσθητο, το οποίο αλλάζει μορφή κατά περίπτωση και κατά τόπο, μα πάντα μένει το ίδιο: ανήσυχος, αλληλέγγυος, στοχαστικό, ελπιδοφόρο. Κοροϊτό ή αγρότι, ανεξαρτήτως. Στην Ινδία ή στην Ευρώπη, στην πόλη ή στις χωματινές. Μια περιήγηση. Και πολλά συμπεράσματα. Τέλος, ιδέες: «Χρειάζομαι τη δύναμη της φύσης, τη φλόγα του ηφαιστείου, για να κατανοήσω ο ίδιος και να ξεσηκώσω τους άλλους. Οστούσο χρειάζομαι ακόμη την ευαισθησία της παπαρούνας. Ν’ ακούω το μουρμουρίσμα του ανέμου. Να πρέμω, να σκέφτομαι το ξεκίνημα της άνοιξης που έρχεται. Θα είμαι το άηρονο παιδί, ο μεγάλος αερόφωτος του αέρα. Θα είμαι τα μάτια της Γης».

Ο άρπιος και πρωτότυπος σχεδιασμός, οι εικόνες, οι φωτογραφίες, τα κείμενα, η μετάφραση, όλα σε αυτό το βιβλίο συνυπάρχουν στο να το καθίστούν πολίτευμα σχεδόν για τα παιδιά, μικρά και μεγάλα, οποιοδήποτε και για τους ενήλικους.

Σημ.: Το πρακτορείο εικόνες Altitude, πληροφορούμαστε, δημιουργήθηκε το 1990 από τον φωτογράφο Yann Arthus-Bertrand. Με το Altitude συνεργάζονται 90 φωτογράφοι από όλο τον κόσμο, ειδικευμένοι στις ενεργές λήψεις. Ο συγγραφέας Alain Serres έχει γράψει περίπου ογδόντα βιβλία για παιδιά και ποικιλικές συλλογές, τέλος, ο Zau, που φιλοτέλεσε τα εξαιρετικά σκίτσα με ονικία μελάνη, ζωγραφίζει παιδικά βιβλία εδώ και 40 χρόνια και, επίσης, εργάζεται στις διαφημίσεις και στον τύπο.

■ Πάνος Μαμουζέλος, **Μαραθώνιος-Ραντεβού με την Ιστορία**, Το χρονικό του Μαραθωνίου της Αθήνας από το 1896 έως σήμερα, επιμέλεια κειμένων: Νέστωρας Χούνης, μακέτα εξωφύλλου: Ευθύμιος Δημουλάς,

εκδόσεις Αγκυρα, σ. 278, φωτογραφικό υλικό, € 16

Ένα βιβλίο όχι μόνο για τους εφήβους αλλά για όλη την οικογένεια είναι ο **Μαραθώνιος** του Πάνου Μαμουζέλου. Με μεγάλο ενδιαφέρον και αληθινή ευχαρίστηση το πήραμε στα χέρια μας και δεν το αποχωριστήκαμε εύκολα. Μέσα σε αυτόν τον προσεγμένο τόμο πόσα και πόσα δεν περιέχονται και με τι φροντίδα, τι προσοχή και πόση αγάπη πρέπει να το έγραψε ο γνωστός, πολυτέρπος αθλητικός συντάκτης Πάνος Μαμουζέλος, ο οποίος, όπως διαβάζουμε, έχει καλύψει για την τηλεόραση και τις εφημερίδες 13 Ολυμπιακούς Αγώνες (7 θερινούς και 6 χειμερινούς). Κι ακόμη, 4 Μουντιάλ ποδοσφαίρου, 12 Παγκόσμια Πρωταθλήματα ανοικτού στίβου, 7 κλειστού και άλλες κορυφαίες διοργανώσεις στίβου! Βιώματα υπέροχα και σπάνια.

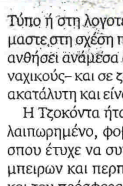
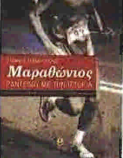
«Με όσα έζησα, άκουσα ή διάβασα, συνειδητοποίηση το ασύγκριτο μέγεθος – όχι μόνον αθλητικό – του Μαραθωνίου της Αθήνας. ... Φυλλομέτρησα εκατοντάδες σελίδες βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων και διαδικτυακών πηγών από τότε (πάνε τρία χρόνια και βιάε...) που άρχισα να ψάχνω, να διαβάζω, να γράφω, φιλοδοξώντας ν’ αναδειχτώ ο χρονικό ενός μοναδικού αγώνα: του Μαραθωνίου της Αθήνας», γράφει στον πρόλογο του ο Πάνος Μαμουζέλος. Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη, με υποκεφάλαια, όπως «Ο μύθος και οι ρίζες», «Ο φιλέλληνας εμπνευστής Breal», «Η ιδεολογική διάσταση του Μαραθωνίου», «Η διαδρομή και η προκήρυξη του 1896», «Παναθηναϊκό στάδιο, ιδανικός τόπος τεματισμού», «Παγκόσμιο τίτλο στις σκάκι της Ακρόπολης», «Η πρώτη μααραθωνοδρόμος: Μύθος ή γεγονός», «Ο Σπύρος Λούης, η νίκη, η αιωνιότητα». Και «Οι κορυφαίοι Μαραθώνιοι στον Κόσμο», «Τα ρεκόρ στον Μαραθώνα», κ.ά.

Σε κάθε κεφάλαιο υπάρχουν οι ανάλογες φωτογραφίες. Πολλές από αυτές είναι σπάνιες, μεγάλο ενδιαφέροντος.

Εντύπωση μας έκανε – ανάμεσα στις τόσες πληροφορίες που δίνονται, στα τόσα επισημειωμένα που μεταφέρονται και που, πράγματι, εντυπωσιάζουν η ιστορία της πρώτης μααραθωνοδρόμου, της Σταμάτας Ρεβίθη, η οποία «προσπάθησε να επανολάβει το επίτευγμα (του Λούη). Την πρόθεσή της είχε δημοσιοποιήσει μία εβδομάδα πριν από τον αγώνα των Ολυμπιακών, αλλά είχε συναντήσει ειρυνικά και σκεπτικιστικά σκίτσα». Εν τούτοις η νέα γυναίκα έτρεξε μόνη της από τον Μαραθώνα ως το σημείο «Παραπήματα», στο σημείο δηλαδή όπου σήμερα βρίσκεται το Νοσοκομείο του Ευαγγελισμού, καλύπτοντας την απόσταση σε πενήντα ώρες. Προφανώς την εμπόδιζαν να φτάσει ως το Παναθηναϊκό στάδιο. Η Σταμάτα Ρεβίθη ήθελε να διακριθεί κι έτσι να στανκηθίσει τον διάδοχο ή τον Δήμαρχο, ώστε να της δοθεί μια δουλειά. Ηταν γυναίκα βασιτισμένη από την ανείχα, χήρα, με δυο παιδιά, με καταγωγή από τη Σύρο, η οποία καθημερινώς αγέβανη πενή, με το μικρό παιδί στην αγκαλιά, από τον Πειραιά στην Αθήνα μήπως βρει κάποια δουλειά. Ηταν η πρώτη γυναίκα μααραθωνοδρόμος όλων των εποχών.

«Και με τη συμφωνία αυτή, μίαν υποφερτά ζεστήν ημέρα των αρχών του θερούς, εγώ και ένας παλαιός φίλος του Καντ εν εουσυνδέσαμε σε ένα μικρό στίτι που είχα ενοικιάσει στην εσχόη. Κατά τη διαδρομή, ο Καντ αντιλήφθηκε με ευχαρίστηση ότι μπορούσε να κρατείται στήθος και να αντέγει την κίνηση της αμάξης: έδειξε, δε, να τρέπεται από το γεγονός ότι έβλεπε τους πόργους και τα άλλα δημόσια κτίρια που είχε δύο χρόνια να τα ιδεί. Φθάσαμε στον προορισμό μίας πολύ ευδιάθετο. Ο Καντ ήπιε ένα φλιτζάνι καφέ και αποπειράθηκε να κηπίσει λίγο. Κατόπιν εκάθισε για μισάσει ώρες και αφουγκραζόταν ευφρόσυνα το τίτιβισμα των πουλιών, που συγκεντρώνονταν πολυάριθμα στον τόπο εκείνον. Αναγνώριζε κάθε πουλί από τη λαλιά του και τα καλούσε με τα σωστά τους ονόματα. Αφού μείναμε περίπου μισή ώρα εκεί, πήραμε το δρόμο της επιστροφής, με το Καντ ευθύμο ακόμη, αλλά φανερά κορεσμένο από τας ψυχαγωγίας της ημέρας.

Οι τελευταίες ημέρες του Ιμάνουελ του Τόμας ντε Κουίνι, μτφρ.: Παναγιώτης Σκόνδρας, Αστάρτη

Τύπο ή στη λογοτεχνία. Ή έχει βιώσει. Αναφερόμαστε στη σχέση που μπορεί να αναπτυχθεί και να ανθίσει ανάμεσα σε ανθρώπους – ιδιαίτερα σε μοναχικούς – και σε ζώα. Αυτή η σχέση συχνά γίνεται ακατάλλητη και είναι απολύτως ευεργετική.

Η Τζοκόντα ήταν ένα κουταβάκι μόνο του, ταιλαπωρημένο, φοβισμένο, κρύνων, πεινούσε, ώποσον έτυχε να συναντήσει μια παρέα σκύλων έμπεριου και περπατημένων, που το λυπήθηκαν και του πρόσφεραν προστασία και συμβουλές, ακόμη και τη φιλία τους. Το σκυλάκι, που δεν είχε τότε όνομα, το πήραν κοντά τους, δίπτι αν το άφησαν μόνο, κοντά στον σκουπιδότοπο όπου το είχαν συναντήσει, δεν θα επιβίωνε. Τριγύρωσ αρκετά μαζί τους, ζωή ή εύκολη, μέχρι τη στιγμή που καθώς η σκυλίτσα ήταν έτοιμη να κλάψει, καθώς τον φανάγι, έναν από τους συντρόφους της, τον σκότωσε απρόσδοκτος οδηγός, σταμάτησε δίπλα της έδε αυτοκίνητο και ο άντρας που βγήκε τη χλάψε. Κι έπειτα, «Λέω να σε πάρω στίτι μου. Όες να έρθεις; Όες να γίνω ο αφεντικόλης σου»;

«Ακούσαν τη μαγική λέξη “σπίτι” οι υπόλοιποι και ήρθαν κοντά μου. Αργισα να τους κοιτάζω, όλους έναν έναν. Εμειναν αμίλητοι. Επρεπε να αποφασίσω εγώ», θυμάται η σκυλίτσα. Και αποφάσισε. Αποχωρίστηκε τους φίλους της για το στίτι και για τον καινούριο σύντροφο που τώρα την

Και κάτι άλλο: Όταν ο Σπύρος Λούης, φορώντας φουστάνελα, τήθηκε – τιμητικώς – επικεφαλής της Ολυμπιακής ομάδας στους Ολυμπιακούς του Βερολίνου, το 1936, άκουσε ότι ζητούσε ο Χίτλερ να τον γνωρίσει. Πράγματι ο δικτάτορας κατέβηκε στον στίβο με διερμηνέα και με ένα δώρο στα χέρια για τον Έλληνα μααραθωνοδρόμο, ενώ οι φωτογράφοι απαθανάτιζαν τη σκηνή και τα μεγάφωνα μετέδιδαν το γεγονός. Και τότε αιχμήσαν, μη ξέροντας τι άλλο να πει, ο σεμνός άντρας από το Μαρούσι κοιτά τον Χίτλερ και τον ρωτά: «Τι χαμπίρια, κυρ Χίτλερ μου, τι κάνει η οικογένειά;». Ο παρευρισκόμενος Έλληνας προεβνητής κόντησε να πδίει συγκοπή, όμως ο Χίτλερ τον αποχαρήτησε θερμά.

■ Πάργος Χριστοδούλου, **Το δάκρυ της Τζοκόντα**, εικόνες: Εύα Καραντινού, εκδόσεις Αγκυρα, σ. 174, € 9,90

Το δάκρυ της Τζοκόντα είναι μυθιστόρημα στο οποίο ο συγγραφέας αφηγείται μια αληθινή ιστορία, ωραία, συγκινητική, θερμή, που ισορροπεί ανάμεσα στη θλίψη και στη χαρά, μια ιστορία από αυτές που ο καθένας μας ίσως έχει ακούσει ή έχει διαβάσει παρόμοιες στον

τύπο ή στη λογοτεχνία. Ή έχει βιώσει. Αναφερόμαστε στη σχέση που μπορεί να αναπτυχθεί και να ανθίσει ανάμεσα σε ανθρώπους – ιδιαίτερα σε μοναχικούς – και σε ζώα. Αυτή η σχέση συχνά γίνεται ακατάλλητη και είναι απολύτως ευεργετική.

Η Τζοκόντα ήταν ένα κουταβάκι μόνο του, ταιλαπωρημένο, φοβισμένο, κρύνων, πεινούσε, ώποσον έτυχε να συναντήσει μια παρέα σκύλων έμπεριου και περπατημένων, που το λυπήθηκαν και του πρόσφεραν προστασία και συμβουλές, ακόμη και τη φιλία τους. Το σκυλάκι, που δεν είχε τότε όνομα, το πήραν κοντά τους, δίπτι αν το άφησαν μόνο, κοντά στον σκουπιδότοπο όπου το είχαν συναντήσει, δεν θα επιβίωνε. Τριγύρωσ αρκετά μαζί τους, ζωή ή εύκολη, μέχρι τη στιγμή που καθώς η σκυλίτσα ήταν έτοιμη να κλάψει, καθώς τον φανάγι, έναν από τους συντρόφους της, τον σκότωσε απρόσδοκτος οδηγός, σταμάτησε δίπλα της έδε αυτοκίνητο και ο άντρας που βγήκε τη χλάψε. Κι έπειτα, «Λέω να σε πάρω στίτι μου. Όες να έρθεις; Όες να γίνω ο αφεντικόλης σου»;

«Ακούσαν τη μαγική λέξη “σπίτι” οι υπόλοιποι και ήρθαν κοντά μου. Αργισα να τους κοιτάζω, όλους έναν έναν. Εμειναν αμίλητοι. Επρεπε να αποφασίσω εγώ», θυμάται η σκυλίτσα. Και αποφάσισε. Αποχωρίστηκε τους φίλους της για το στίτι και για τον καινούριο σύντροφο που τώρα την

κρατούσε αγκαλιά και την πήγαине...

Εται άρχισε η ιστορία τους. Μια ιστορία αγάπης – και από τότε άνα, βεβαίως, πλευρείς. Η σκυλίτσα απέκτησε στίτι και έναν άνθρωπο να τη νοιάζεται και ο «αφεντικόλης» εισέπραττε τα κύματα της ευνοιασμένης και της αγάπης της, που του γλύκωναν την καρδιά και τον ημέρεσαν.

Πέρασαν ωραία μέχρι την ημέρα, χρόνια μετά, που η ζωή είπτε «έως εδώ» για την Τζοκόντα.

Είναι άξιο προσοχής η πόση αλήθεια, γνώση και αβρότητα περιγράφει ο Πάργος Χριστοδούλος τη σχέση του άντρα με τη σκυλίτσα. Τις περιπέτειές τους. Τις εξορμήσεις τους. Τα σχέδιά τους. Τις δυσχερείς τους. Και είναι, επίσης, αξιοπρόσεκτη η γλώσσα του – καθημερινή και τρυφερή, συγκρατημένη, μα εντούτοις ρεύουσα, μερικές φορές σπινθιρίζει, ιδιαίτερα όταν περιγράφονται οι μέρες με τα άδελστα. Ένα καλό μυθιστόρημα. Οι – απορρομαυρες – εικόνες της Εύας Καραντινού μιλούν.

■ Michelle Harrison, **Οι 13 θησαυροί**, μτφρ.: Αντώνης Γαλέος, εκδόσεις Α.Α. Λιβάνη, σ. 349, € 10

Η πρώτη κιόλας βιβλίο της – το παρόν – κέρδισε το έγκριτο και γνωστότατο βραβείο Waterstone’s Children’s Book Prize 2009 και ταχύτατα μεταφρόστηκε σε πολλές γλώσσες. Κύριο επάγγελμα της μέχρι τώρα είναι αυτό της βοηθού έκδοσης βιβλίων για παιδιά. Να πούμε εξαρχής ότι η υπόθεση του μυθιστορήματος άπτεται της μεταφυσικής, αλλά όχι με τον τρόπο που βλέπουμε στα πάμπολλα μυθιστορήματα που κυκλοφορούν τελευταίως με βαμπίρ, ουράνιους εκδικητές του μέλλοντος, αναγεννημένους πολεμιστές του παρελθόντος, μαχηθούς μάγους, λικανθρώπους και αιμοδιόκητους πρίγκιπες του σκότους, τελετουργίες και αιμοποσίες, όχι, αυτά δεν είναι στις προτιμήσεις μας, δεν τα συνηθίζουμε ποτέ και ούτε θα το πρέξουμε. Άλλωστε όλα αυτά δεν συνιστούν τέχνη, σημεία των καιρών είναι, τις συγκινησίες που οι νέοι δεν απολαμβάνουν στην αληθινή ζωή, τις αναζητούν σε αυτού του είδους τα αναγνώσματα. Ή θεάματα. Επιπρόσθετα κίολα, από φίλους, από διάφορα ΜΜΕ, από διαφημίσεις...

Η ηρωίδα του βιβλίου είναι η Τάνια. Δεκατριών χρονή. Μ’ ένα ιδιαίτερο χάρισμα, μια ιδιαίτερη αίσθηση. Την έκτλη. Η Τάνια πρταίνει να μείνει, για λίγες μέρες, στο σπίτι της γιαγιάς της στην εσχόη. Στο Εσας. Τη συνοδεύει η μητέρα της, η οποία θα ταξιδέψει για λίγο. Μαζί της είναι και ο σκύλος της, ο Ομπρεον. Η γιαγιά δεν δείχνει ιδιαίτερη τρυφερότητα στην Τάνια, γιαγιά κι εγγονή δεν έχουν θερμή σχέση και γι’ αυτό η Τάνια δεν ηγαίνει με ενθουσιασμό. Και το σπίτι την απωθεί. «Από μικρό παιδί ακόμια, η Τάνια γνώριζε ότι το παλιό αρχοντικό της γιαγιάς της φιλοξενούσε πολλά μυστικά. Είχε κι αυτή ακούσει – όπως όλοι άλλοσπε – για κάτι παρατημένα τούνελ διαφύγης, που τάχα βρίσκονταν κάτω από το σπίτι...»

Σύντομα, ψάχνοντας στην – πλουσιότατη – βιβλιοθήκη της γιαγιάς, η Τάνια βρίσκει ένα απόκοσμα της τοπικής εφημερίδας που περιέχει ένα άρθρο γραμμένο 50 χρόνια πριν. «Εξαφανίστη νεαρό κορπισού», διάβασε στον τίτλο και πιο κάτω αναφερόταν ότι η κόρη του εφημέριου της περιοχής είχε χαθεί και η τελευταία φορά που την είδαν βρισκόταν στο δάσος...»

Ένα παλιό μυστήριο και χιλιόδες κρυμμένα μυστικά. Κι ένα γλυκό, ευενικό κορπίτι που περιτηρηγύριζαται από πλάσματα τα οποία κανείς άλλος δεν μπορεί να αντιληφθεί...

Καλογραμμένες σελίδες, ωραία ροή, ματιά παρατηρητική, ένταση, ατύφωφαιρα ονειρική, και καλή η μετάφραση του παράξενου και γοητευτικού αυτού μυθιστορήματος. □

Οι τελευταίες ημέρες του Ιμάνουελ του Τόμας ντε Κουίνι, μτφρ.: Παναγιώτης Σκόνδρας, Αστάρτη